

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. De infinito Categorematico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RESPONDETUR, Deum posse producere finita in infinitum, producturumque tunc Deum finita in infinitum.

RESPONDERI posset secundò, producturum Deum in casu antecedentis infinita, quæ simul non essent infinita: infinita quidem, quia supponitur, probaturque ab oppositis productio infiniti; non produceret autem infinita, propter rationes, quæ à nobis suprà adlatæ, ita ut esse infiniti, probetur per rationes oppositorum, non esse per nostras: ex confluxu autem utriusque partis rationum, confurget probatio contradictionis, esse & non esse, & hoc in similibus aliis de impossibilitate materiis, servari potest.

OBJICITUR tertio, unicuique potentie respondere debet actus adequatus. Atqui nullus actus finitus adequatur omnipotentie Divinæ. Ergo illi respondere debet infinitus actus.

RESPONDETUR, unicuique potentie correspondere debet actus adequatus proportionatus, non improporionatus; & quia potentia Divina est ad effectum finitum in infinitum, non verò ad infinitum actu, ideo etiam potentie Divinæ respondere debet effectus finitus in infinitum.

INSTABIS. Potest facere quocunque finito majus, illud autem erit infinitum.

RESPONDETUR. Quocunque finito majus, erit itidem majus finitè in infinitum, sed non infinitum absolute. Concedo, quòd omnipotentia divina sit infinita dignitate, sed non est infinita vi creandi infinitum, sed vi creandi finitum in infinitum, solumque talem effectum, debet posse.

OBJICITUR quartò. Deus habet potentiam simul creandi omnia. Sed si simul crearet omnia, essent infinita. Ergò Deus habet potentiam creandi infinita.

RESPONDETUR. Deum habere potentiam simul, ex parte potentie ad creandum omnia, neque enim successivam habet acquisitionem suæ potentie, sed non habet simul, simultate tenente se ex parte effectus: quasi scilicet, omnia simul, sit possibile ponere, sicut etiam intellectus creatus, ex parte sua, totam simul potentiam habet intelligendi omnia, nec tamen omnia, simul intelligere potest.

INSTABIS. Quod potest à Deo successivè fieri, potest & simul, nisi essentialiter involvat successionem; sed etia permanentia non involvunt successionem. Ergo.

RESPONDETUR. Entia permanentia sub formalitate permanentium, non involvunt successionem, involve tamen sub formalitate infiniti.

OBJICITUR quintò. Omnia entia producibilia, sunt entia realia à Deo cognoscibilia. Ergo & producibilia.

RESPONDETUR. Omnia entia realia finitè in infinitum producibilia, sunt entia realia, sed non producibilia infinitè categorematicè.

OBJICITUR sextò. Nulla est impossibilitas, inter partes collectionis infinitorum hominum. Ergo potest collectio hæc poni. Antecedens probatur: quia illa impossibilitas, vel est ex ratione specifica, vel ex individuali, vel ex ratione infinitatis; sed nulla ex his impossibilitatibus reperitur in infinito hominum; non ex ratione specifica, aut individuali: aliàs collectio duorum hominum, vel leonis, vel hominis, esset impossibilis: non etiam ex ratione infiniti; quia datur infinitum syncategorematicum.

RESPONDETUR. Oriri implicantiam, ex ratione infiniti categorematici; objectioque multum probat, quia probaret, partes æternitatis, posse omnes simul poni.

OBJICITUR septimò. Deus actu videt numerum hominum, v.g. possibilem, hic, vel est finitus categorematicè, vel infinitus categorematicè: Si finitus categorematicè, Ergo est aliquis determinatus numerus possibilem; Si infinitus categorematicè, Ergo erit possibile infinitum actu: quia quæcunque implicantia adferri potest, contra infinitum actuale, eadem servit contra infinitum à Deo cognitum.

RESPONDETUR. Quæ adferri possent contra infinitum cognitum, ea inferius discutientur; pro nunc, negatur antecedens, quia datur tertium membrum, nempe finitum in infinitum procedens.

QUÆSTIO III.

De Infinito Syncategorematico.

Dixi infinitum Syncategorematicum esse infinitum, ex quo scilicet accipere semper est, quamvis totum non existat actu: de hoc in presenti agendum est.

DIFFICULTAS I.

Daturne infinitum Syncategorematicum?

DICENDUM est, Dari infinitum Syncategorematicum.

PROBATUR primò. Res possibiles v.g. homines non sunt finiti: Ergo sunt non finiti, sed non sunt non finiti, seu infiniti categorematicè: nam hoc implicare diximus. Ergo sunt infiniti, seu non finiti syncategorematicè.

PROBATUR secundò. Possibile est infinitum syncategorematicum: nam nulla in illo potest ostendi implicantia. Ergo datur. Probatur consequentia. Quia quando dico, non implicat hoc posse esse, benè infero: Ergo potest esse. Ergo etiam, quando dico, infinitum syncategorematicum non implicat contradictionem, benè infero; Ergo datur: quia dari ipsius, est posse esse, seu in potentia esse.

PRO-

PROBATUR tertio. Vel possibilis est æternitas, à parte. tam ante, quam post, vel non est possibilis: Si non est possibilis, Ergò non datur Deus: quia non datur ens à se ab æterno: quod idem sequeretur, si non esset possibilis æternitas à parte post; quòd si possibiles sunt illæ æternitates, inferam. Ergò possibile est infinitum syncategorematicum: quia æternitas non existit tota simul, & non est quid finitum, si enim est quid finitum, æternitas non est.

OBJICITUR primò. Implicat infinitum categorematicum. Ergò & syncategorematicum. Consequentia probatur: quia eadem, quæ adferuntur contra infinitum categorematicum, adferri possunt contra syncategorematicum; quod ipsum probatur. Infinitum syncategorematicum hominum, vel est æquale omnibus reliquis possibilibus infinitis, vel non est æquale? Si est æquale? Ergò pars est æqualis toti, rediretq; argumentum, quòd supra de infinito in communi actum est. Si est inæquale? Ergò clauditur terminis, quâ scilicet parte non coæquatur reliquis possibilibus.

RESPONDET primò recentior Suar. unum infinitum syncategorematicum, neque esse minus, neque æquale; non enim unum infinitum syncategorematicum cum alio comparabile est. Rationem reddit: quia omnis comparatio est mensura, omnis autem mensura, requirit determinationem determinabilis; si enim determinationem non requirit comparatio, quæram, quid sit plus 20. an plures? cum ergo infinitum syncategorematicum determinatum non sit; accipiuntur enim partes illius indeterminatæ, sine ullo termino, consequenter, nec illic pars est major toto, nec æqualis, nec minor, quia omnes hæc determinationes sunt rerum determinatarum; hinc quando dicitur tot sunt in possibili hominum oculi, quot manus, non est comparatio rigorosa, sed tantum sensus est, tam esse indeterminatas, ac incomparabiles oculos & manus. Porro aliter se habet res circa infinitum categorematicum: nam res determinatur; vel per existentiam, vel per acceptionem extrinsecam, quæ determinatio per existentiam clarè competit infinito categorematico, si datur. Infinitum verò in potentia nec existit, nec concipitur totum, ut infinitum; sed in infinitum. Hanc responsionem alias impugnavi, de partibus indeterminatis continui. Caterum posset aliquis hanc Responsionem pro præsentis tueri; videturq; esse disparitas de continuo, & de infinito syncategorematico: quia ut dixi immediate tota entitas divisibilitatis existit, & determinatur per positionem rei, qualem determinationem non habet infinitum syncategorematicum.

RESPONDERI potest secundò, consequenter ad dicta; non esse quidem infinitum possibilem hominum æquale rigorosè infinito possibilem,

v. g. capillorum; mensuratio enim est semper, rerum consistentium, & non ulterius procedentium: possibilitas autem nunquam consistit. Sic v. g. si aliquis velit mensurare equi cursum, nunquam posset dicere tantus est, si semper equus mensuram se subsequentem, præcedat. Sic etiâ in possibilibus, cum non consistent, sed naturaliter sit ulterius & ulterius extendi, mensurari propriè nō possunt. Cujus ratio est, quia infinitum syncategorematicum, quomodocunq; accipias, semper plus & plus dicit: si enim plus & plus non diceret, non esset infinitum syncategorematicum; quia hoc essentialiter potentialitatem purificabilitatis, semper & semper importat. Nihilominus hoc infinitum syncategorematicum, dici potest minùs propriè æquale; in quantum scilicet intellectus, in consideratione unius, procedit ad considerationem alius, cum aliqua comparatione. Dico itaq; unum infinitum possibile hominum, esse æquale minùs rigorosè reliquis, ut dixi supra. Quare autem posset dici, æquale unum possibile alteri, & non posset dici æquale unum infinitum, reliquis infinitis, dictum supra: quia scilicet, sicut unius, ita & omnium possibilem, eadem radix, & fons inconsummabilitatis, nempe omnipotentia Dei, & non implicantia contradictionis; jam autem quorumcunque infinitorum comparatorum ad aliud, radix multitudinis tantæ vel tantæ, est ipsa entitas, quæ supponitur à parte rei producta, quâ sublata, jam nihil restat, quod vices ejus suppleat, sicut quæcunq; sublatione, comparatione &c. facta circa possibilem infinitatem, manet idem omne possibile. Quod ita explicatur:

IMAGINARE, poni à Deo infinitum aliquod, & ex altera parte poni 10. infinita; tunc si acceptis millenariis, & assignatis alicui individuo ex illis 10. infinitis, si inquam extemplo Deus suppleat productionem illius infiniti millenarii accepti, eo casu, unum infinitum, æquare posset 10. infinita, eò quòd semper in eadem plenitudine maneret illud uniter infinitum; cum ergò acceptis quibuscunque possibilibus individuis hominum, maneat in eadem plenitudine ratio possibilis, hinc fit, ut ratio possibilis unius, possit comparari reliquis possibilibus: quod enim faceret in illo uniter infinito, suppletio facta numeri accepti, per productionem factam à Deo, aliis numeri æqualis accepto; hoc facit, ipsa non implicantia contradictionis, respectivè ad omnipotentiam Dei accepta, ut possibilitatem rerum, in eadem semper plenitudine teneat. Nec inde sequetur, partem esse æqualem toti: nam unum possibile respectu aliorum, non habet rationem verè partis, sed potius totius, potest autem bene unum totum, esse æquale alteri, & pluribus totis, quando plura tota, eandem rationem magnitudinis, idemq; principium & rationem formalem tantitatis habent. Et certè illud

lud pars est, quod toties multiplicatum & computatum æquat totum, & sine hac multiplicatione non æquat; sic v. g. binarii infiniti pars, sunt unitates infinitæ, quæ iteratò semel multiplicatæ & computatæ, adæquant, conficiuntq; binarium infinitum: jam autem infinitum possibilitium hominum, non est necesse toties & toties multiplicari, ut æqualeat omnibus reliquis possibilitibus; æqualeat enim ex titulo ejusdem fontis multiplicabilitatis, & progressus. Possunt tamen dici pars abusive; quia scilicet, alia est connexio prædicatorum hominis, alia connexio prædicatorum leonis, quamvis tantitatis eadem sit radix; fons, & ratio formalis. Porro fieri potest, ut ea, quorum tantitatis eadem est radix, sint talia, ut unum æqualeat pluribus, & plures uni, sic v. g. non est magis homo unus Petrus, quam Petrus, Paulus & Andreas, quia rationem hominis, ab eodem principio participant. Rursus una Persona Divina, æqualeat reliquis, & reliquæ uni; quia idem est principium, radix æquivalentiæ, nempe Divina natura.

Objicitur secundò. Si datur infinitum syncategorematicum, etiam formæ possibiles, erunt infinitæ syncategorematicæ; si formæ possibiles sunt infinitæ syncategorematicæ; deberet dari actum infinitum: quia quot sunt formæ infinitæ syncategorematicæ, tot sunt negationes formarum actum in materia. Ergo si formæ sunt infinitæ in potentia, negationes illarum erunt infinitæ actu.

RESPONDETUR. Negationes illas formarum, duo dicere, unum in recto, & hoc est ipsa entitas materiæ, & aliud in obliquo, hoc est formas connotatas, quæ ipsæ cum sint non nisi in potentia, infinitæ negationes, etiam erunt infinitæ in potentia. Addo, sicut esse negationum, est non esse, ita esse infinitum negationum, est non esse, ita esse infinitum negationum, est non esse infinitum. Rursus, cum non dentur negationes negationis, sed fundentur in ipso Ente, quod negant; hinc & actualitas negationum, fundatur in Ente, quod negatur; & quia Ens, quod negatur, non est infinitum actu, ideo & negationes illæ non erunt infinitæ actu, sed sequentur conditionem Entium quæ negant. Vide Metaph. in materia de negationibus.

Objicitur tertio. Quod essentialiter est in potentia, non est infinitum; Syncategorematicum infinitum, est essentialiter in potentia; Ergo non est infinitum.

RESPONDETUR. Quod essentialiter est in potentia, non est actu, sed est tamen in potentia; quod solum esse, competere debet infinito Syncategorematico.

DIFFICULTAS II.

De speciebus infiniti Syncategorematici.

Uo in præsentī maxime inquirenda sunt, primò an res possibiles sint finitæ, an infinitæ;

secundò, an in productione tam perfectorum, quam imperfectorum, procedere sit semper in infinitum; ita, ut nunquam devenire sit ad perfectissimam, & imperfectissimam creaturam.

DICENDUM est primò. *Non apparere implicantiā* (quæ procedat per locum positivum) *in Creatura, quæ non sit in infinitum multiplicabilis.* Quæ enim illa? de hac materia, translata sunt notabilia ad primam partem, ubi de Angelorum multiplicabilitate. Videantur ibi dicta.

DICENDUM est secundò. *Possibilia plusquam semel multiplicabilia, esse in infinitum multiplicabilia;* ita post alios Ovied: hic pan. 3.

PROBARI solet primò. Quod Vicleffius à Concil. Constantiensi damnatus, docuerit, Deum non posse creaturas, ultra determinatum numerum, producere.

RESPONDETUR. Docuisse quidem hoc Vicleffium, in Concil. Constantiensi, tamen non reperiri damnationem hujus puncti; sed tantum reperiri, inter puncta, à Colonienſi Facultate, Concilio proposita ad damnandum, si videretur Concilio.

PROBARI solet secundò. Ponamus positum illum numerum creaturarum, vel potest adhuc, vel unam supra, Deus ponere creaturam, vel non potest? Si potest, Ergo apparet numerum creaturarum jam positum, non fuisse completum, positamq; illā Creaturā unā supra numerum, quæram; an adhuc aliam possit producere, si non potest, cur potuit priorem, & quidem ultra numerum possibilitium producere. Ergo ulterius, prior ille numerus, non fuit determinans possibilitatem creaturarum: quod si non potest, quæ in hoc implicantiā?

RESPONDEBIS primò. Sicut ultra possibiles infinitas creaturas, non est possibilis alia, ita nec ultra possibiles illas determinatas, possibilis est alia.

CONTRA. Quia possibilitas creaturarum infinita, est possibilitas in infinitum nunquam consistens, nunquam determinata; hinc quamcunque possibilem creaturam complectens, adeoque etiam eam, de qua retorques argumentum. Sed, per oppositos, non quemcunque tandem numerum creaturarum, determinatus ille numerus comprehendit.

RESPONDET secundò Ovied. Quod posito numero determinato creaturarum, non tenearis rationem reddere, cur hæc potius, quam illæ sint possibiles, sed quod tantum infinitæ, non sint possibiles.

CONTRA: quia non potes ostendere, cur infinitæ sint impossibiles. Ergo ostendere debes, cur hæc sit impossibilis.

RESPONDERI posset tertio. Implicaturam illam creaturam, quia & esset possibilis, ut supponitur, & non esset possibilis, quia ultra numerum determinatum possibilitium esset; ita ut

si illa creatura, foret possibilis, deberet jam posse includi, in illo numero determinato.

CONTRA hanc responsionem, ut agatur.

Hinc

PROBATUR tertio Conclusio, reiectione oneris, ad ostendendam implicantiam. Non implicat contradictionem, creaturam positam, pluries plurificari in infinitum, nec repugnat, ut pluries posita, non determinetur ad certum numerum; & si hanc determinationem pro contradictione attuleris, hæc ipsa negabitur. De quo modo retorisionis, alibi etiam agitur.

CONFIRMATUR: Quia videtur hoc magis exaltare omnipotentiam Divinam, ejus efficacitatem non restringendo in talibus: & ex alia parte manet idem principium multiplicandi, nempe, non repugnantia contradictionis, in connectione prædicatorum essentialium, videturque hoc pro principio assumi posse, quod semel non implicat, nunquam implicat.

OBJICITUR. Non apparet repugnantia implicantiae, in creatura essentialiter immultiplicabili. Ergo nec apparebit in creatura determinate multiplicabili.

RESPONDETUR. Cum pro Antecedente, stet auctoritas totius Scholæ Thomisticae, bene defendi potest, saltem sub his terminis, quod impossibilitas talis creaturae, nulla appareat per locum positivum. Sed quia consequens, à nulla schola universaliter docetur; quamvis etiam illius, nulla posset per locum positivum, implicantia ostendi: hinc fit, ut retorisione oneris implicantiae ostendenda, uti possumus. Deinde, si semel appareat, rem non excludere sui plurificationem, à pari arguendo, bene inferetur etiam ulterius, illam plurificari posse: & sicut, qui potest pronuntiare A & B, bene arguitur posse pronuntiare Ab; quod de illo non argueretur, si ipsum A. B. pronuntiare non posset: ita si pluries multiplicari potest creatura, bene arguetur etiam multiplicabilem esse. Quanquam sufficiet eadem methodo, hanc etiam conclusionem tueri, quod scilicet, nullum sit positivum fundamentum, pro possibilitate talis creaturae.

INSTABIS: Omnis multitudo finita, potest successive percurri: Ergo si incipiamus annu-merare omnes creaturas posibles, pervenimus ad numerum quendam, ultra quem procedere non possemus: tunc quæro, si addamus illi multitudini, ultra quam procedere non possumus, unam creaturam, illa anterior multitudo erit finita, & non erit finita; erit finita, quia unum additum numero finito, non potest facere infinitum: non erit finita, quia illa multitudo, cui hæc unitas additur, erat multitudo omnes finitos numeros includens, seu maximum finitorum.

RESPONDETUR. Multitudinem finitam simpliciter posse successive percurri, secus multi-

tudinem finitam, in infinitum procedentem, in qua etiam multitudine, non erit necesse venire ad numerum maximum finitorum, præcipue cum ex dictis supra medium ad infinitum, non sit præhabere numerum maximum finitorum. Immo hoc argumentum multum probat; probat enim etiam in æternitate à parte post, deveniri posse ad numerum temporum, maximum finitorum.

DICENDUM tertio. *Quod sit procedere in infinitum in creaturis perfectioribus producendis, seu quod non posset perveniri, unquam ad perfectissimam.*

PROBAT primò Falsolus: quælibet creatura quantumvis perfecta supponatur, infinite adhuc distat à Deo. Ergo adhuc poterit dare media inter illam & Deum.

RESPONDETUR, Negando consequentiam, quia quamvis illa creatura foret finita, si perfectissima est, illa perfectior dari non potest, tu autem aliunde impossibilitatem talis creaturae non ostendis. Præcisa etiam ratio finiti, quæ talis, non semper patitur additionem; unum enim est maxime finitum, & tamen additionem in ratione unius, pati non potest, hoc ipso enim, non esset unum.

PROBAT secundò, recentior Suar: Repugnat supponere, quod id repugnet, quod non repugnat: non repugnat autem quælibet creatura perfectior.

RESPONDERI potest, retorquendo argumentum; repugnat supponere id repugnare, quod non repugnat: non repugnat autem creatura perfectissima.

PROBATUR tertio per principium negativum, non potest ostendi clara implicantia, quod perfectio creaturarum, non sit in infinitum augmentabilis, ex altera parte quamvis non posset ostendi implicantia, magis dignificabit omnipotentiam Divinam, si scilicet dicatur, hæc ipsa, quam tu appellas, perfectissimam creaturam, posse aliam perfectiorem dari; tenentq; hoc P. P. nominatim Dionys. cap. 4. de Divinis nominibus, quam auctoritatem vide apud Ovied. hic & recentiore Suar:

RESPONDE BIS, magis per oppositos dignificari omnipotentiam Dei, quia concedunt, Deum aliquid facere posse, quod negamus nos, scilicet perfectissimam creaturam: Sicut major est dignitas Regis, quod possit facere Principem, cæteros omnes excellentem, se solo excepto.

CONTRA, appellemus hanc creaturam A, dicimus nos hanc ipsam, posse Deum producere, sed ita, ut illa excellentiorem posset adhuc producere, quod negant oppositi, magis ergo per nos dignificatur omnipotentia: Et sicut, si Præfectus aulae alicujus Palatini, sit non nisi gregarius servus Regis, magis per hoc dignificabitur

Rex

Rex; ita major erit dignitas Dei, si hæc creatura, quam tu ponis perfectissimam, nec dum sit primum locum in aula Dei occupans: majorq; esset dignitas Principis, si semper digniorem, & digniorem possit facere, nunquam tamen æquantem sunt decora.

CONFIRMATUR à pari: Non est possibilis numerus maximus finitorum. Ergo neque est possibilis species maxima perfecta, & si non esset possibilis numerus numerans, quo non sit dabilis major, ita nec erit possibilis creatura, quæ non possit dari major. Et si non potest per Pontium, dari processus in infinitum, in speciebus dicentibus ordinem ad alias species, cur non & omnes talem ordinem dicent, vel si non dicent, cur etiam æquæ non erunt multiplicabiles? Et certè non potest ostendi, quis sit ordo, tria ad unum, & tamen numerus numerans in infinitum produci potest; ita quamvis non ostenderetur unius creaturæ ad aliam ordo, si multiplicetur semel, potest in infinitum multiplicari: ita ut non perveniatur ad perfectissimam. Item non est possibile infinitum. Ergo neq; perfectissima creatura, quod ipsum sic proponitur. Implicat creatura infinitæ perfectionis in essentia, condistincta per hoc solum à Deo, quod sit producta in sua essentia. Ergo erit impossibilis etiam perfectissima creatura, quidquid enim repugnantia in antecedenti est, idem valet pro consequenti.

Solutio Objectionum.

Obijcit primò Arriag. Non implicat creatura perfectissima. Ergo est dabilis.

RESPONDETUR, retorsione oneris, ad ostendendam implicantiam, cur scilicet implicet quacunque posita perfecta creaturæ, dari perfectionem, & quia paritates adlatæ contra sententiam cæteroqui auctoritate non munitam, benè tenent. Hinc hoc argumentum utrique parti servit.

Obijcit secundò idem. Sumatur tota collectio creaturarum, in hac, non omnes exceduntur à creaturis. Ergo aliqua est, quæ non exceditur, adeoq; est suprema. Antec. probatur, reputat omnes creaturas produci à creaturis, nisi detur mutua productio, devenireque erit ad aliquam creaturam non productam ab alia. Ergo etiam in perfectione devenire erit ad unam, quæ non excedatur ab aliis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia nisi deveniatur ad unam creaturam immediate productam à Deo, necessariò dici debet, quod creatura producta producat ab alia à se producta, quod est absurdum; jam verò si non deveniatur ad unam, quæ sit omnium perfectissima, non erit necesse, ut excedatur ab ea, quam excesserat, cur enim hoc deberet fieri? Rursus si non deveniatur ad creaturam productam à Deo, nulla erit necessitas Dei creatoris, quod absurdum est,

& tamen illud non sequetur, negatà creaturà perfectissimā.

INSTAT idem. In collectione omnium possibilium, non omnes species exceduntur. Ergo aliqua est, quæ non exceditur, adeoq; est suprema. Antec. probatur: quia si omnes exceduntur, sequeretur plures esse, quæ exceduntur, quàm quæ excedunt; & non esse plures: quod ipsum prob. Quia v.g. accipiendo collectionem possibilium, in qua incipitur ab homine, tunc in illa collectione, species omnes excedunt hominem, & homo nullam excedit speciem illius collectionis. Ergo species quæ excedunt, sunt plures unā v.g. specie, præ illis quæ exceduntur, quod etiam non essent plures excedentes, probat, quia quælibet, quæ excedit, debet per nos habere unam, quæ illam ipsam excedat.

RESPONDETUR. Nulla species ita est imperfecta, ut non habeat imperfectiorem se, consequenter nulla ita exceditur, quin excedat.

Obijcitur tertio, in tota collectione creaturarum, est summa propinquitas in perfectione cum Deo, quæ in creaturis esse potest, ultra enim possibilia, nihil est possibile, adeoq; quod vicinitatem & participationem perfectionis Divinæ habere possit. Sed hæc vicinitas summa non reperitur in omnibus, excedunt enim se species sicut numeri: Ergo debet esse in una, quæ est illa, quam intendit argumentum, perfectissima creatura.

RESPONDETUR. In collectione tota creaturarum, esse summam perfectionem, sed summitate syncategorematicā, non verò summitate categorematicā. Sicut enim ipsa possibilitas procedit in infinitum, neque ullo finito terminabilis est, ita nec terminabilis est ullā certā ad Deum vicinitate. Addit Ovid. esse summam vicinitatem in tota collectione, non autem in ulla distributivè accepta creatura.

INSTABIS primò, Deus incipiendo v.g. ab homine, cognovit speciem quæ illum excedat: Rursus illam speciem, à qua exceditur illa species, & quia Divina cognitio, uno intuitu cognoscit creaturas, quæ excedunt & exceduntur. Ergo pergendo uno ictu sursum, tandem venit ad unam quæ à nulla exceditur, & quæ ipsi Deo immediatior erit, & hæc erit illa perfectissima.

RESPONDETUR. Uno ictu sursum nunquam deveniri ad creaturam, quæ à nulla excedatur, unde Divina illa cognitio, ita est exprimibilis, singula ex possibilibus cognosco, ita tamen, ut nullus sit illorum terminus, de quo mox plenius.

INSTABIS secundò. Potest Deus producere creaturam summè perfectam, quam potest, quæ est propositio identica; producat ergo illam, quo posito vel erit illa perfectissima, vel non? Si erit perfectissima, Ergo habetur intentum: Si non erit perfectissima, Ergo non erit summè perfecta, ut supponebatur.

RESPONDETUR, imprimis invertendo argumentum. Potest Deus producere chimaram, quam potest producere, quæ propositio est identica, quo posito, quæro vel illa creatura erit chimara, vel non: Si erit? Ergo chimaram potest producere, Si non erit? Ergo non erit illud quod supponimus produci: sicut ergo retorsio- ni debet negari subiectum primæ propositionis, ita & in præsentī negari debet, posse dari summæ perfectam creaturam. Propositio autem identica est vera, vel in sensu absoluto, cum procedit legitime, ut cum dico: Petrus est hic homo, vel in sensu conditionato, & ita, cum dico, chimara producibilis, est producibilis; redditur iste sensus: chimara si esset producibilis, esset producibilis, sed inde ejus producibilitas non colligitur: quia conditio, nihil ponit in rebus.

OBJICIT quarto Pontius. Si essent possibiles species infinitæ, possent produci à parte rei simul: potest enim etiam infinitum specierum produci, & tunc una ex illis necessariò haberet excessum supra cæteras, quæ ipsa creatura, cum non possit esse infinitæ perfectionis, deberet esse finitæ.

RESPONDETUR, implicare à parte rei positionem infiniti specierum, consequenter implicare speciem habentem excessum supra cæteras; consequenter etiam negatur, posse assignari speciem conditionis specialis, quæ scilicet ita excedat, ut à nulla specie excedi possit.

OBJICIT quinto idem. Implicat infinitus numerus specierum, diversæ perfectionis essentialis: quia in tota illa collectione omnium illarum, daretur infinitas perfectionis essentialis: quæ soli Deo est propria, ex qua propositione inferri ad propositum debet: Ergo si non datur infinitus numerus specierum, diversæ perfectionis essentialis, debet deveniri ad speciem perfectam.

RESPONDETUR. Dari infinitatem extensivæ perfectionis, idq; infinitatem syncategorematicam: nam extensivè & quoad numerum infinitæ sunt species, sed non fore infinitatem intensivam, & categorematicam, quæ soli Deo competit. Si datur infinitas extensivæ perfectionis, non erit necesse dari perfectissimam speciem creaturæ, & tamen finitam.

DIFFICULTAS III.

De infinito Syncategorematico, prout est in mente DEI.

Difficultas est in hoc; quomodo Deus cognoscat infinitum Syncategorematicum; an scilicet in mente Dei sit Categorematicum.

DICENDUM est: *Infinitum Syncategorematicum, in mente Dei non esse Categorematicum.*

PROBATUR primò communiter. Deus res ita cognoscit, sicut sunt in se; Ergo & infinitum syncategorematicum, non cognoscit, ut catego-

rematicum, cum in se non sit categorematicum: aliàs nosceret res difformiter objecto.

PROBATUR secundò. Independentè à cognitione Dei, infinitum syncategorematicum non extrahitur ad categoremisim; Ergo nec extrahetur cognitione Dei: quia cognitio Dei nullum prædicatum aufert objecto, exceptà negatione cogniti, nec adfert nisi denominationes de linea noscendi, ratio autè categorematici vel syncategorematici, non est de linea noscendi.

PROBATUR tertio. Infinitum categorematicum, non est in mente Dei syncategorematicum, Ergo nec infinitum syncategorematicum, est in mente Dei categorematicum. Prob: consequentia. Tum quia: sicut unum non potest esse aliud, ita nec unum cognosci, sicut aliud. Tum quia non magis distat infinitum in categorematicum à syncategorematico, quàm syncategorematicum à categorematico; id enim, quod essentialiter non nisi in actu est, ab eo quod essentialiter non nisi in potentia est, æqualem distantiam importat. Ergo si ob distantiam prioris, nō potest illud fieri cognosci; ut posterius, nec posterius poterit fieri cognosci; ut prius. Tum quia posita cognitione Divinā, de infinito syncategorematico, vel dicit adhuc cognitio Dei: est hoc infinitum in potentia, vel non dicit? Si dicit? Ergo cognoscitur ut syncategorematicum; Si non dicit? Ergo illud, quod cognoscatur, non est infinitum syncategorematicum, & sicut si non cognosceretur Petrus, hic homo, non cognosceretur Petrus; ita si cognoscendo infinitum syncategorematicum, non cognosceretur infinitum in potentia, non cognosceretur infinitum syncategorematicum.

OBJICITUR primò. Quando exhauritur tota potentialitas infiniti syncategorematici, definit esse infinitum syncategorematicum: sed in mente Dei exhauritur tota potentialitas infiniti syncategorematici. Ergo infinitum syncategorematicum, definit esse tale in mente Dei. Minor probatur: Exhauriri potentialitatem infiniti syncategorematici per cognitionem Divinam, est illam actu cognosci; sed cognoscitur actu. Ergo.

RESPONDETUR. Si actualitas teneat se, non nisi ex parte cognitionis actu, & non potentiā cognoscentis, per hoc non exhauritur potentialitas infiniti syncategorematici, sed potentialitas adnoscī; sed si actualitas teneat se ex parte objecti, per hanc exhauritur potentialitas infiniti; sed nego intervenire talem actualitatem, quod enim Objectum, essentialiter est in potentia, si secundum suam essentiam attingatur, erit semper in potentia. Per quod etiam responderi debet, quando urgetur, quod sit simul totum infinitum, in mente Dei, est enim simul, similitudine notitiæ, non objecti.

INSTA BIS primò. Nihil deest, quominus infinitum syncategorematicum cognoscatur à Deo,

Deo, ut categorematicum, & modus cognoscendi, quem habet Deus de illo, est idem planè, ac quem habet de infinito categorematico.

RESPONDETUR. Deesse connexionem prædicatorum debitam infinito categorematico modusq; cognoscendi, tenens se à parte cognitionis, utrobique actualitatem importat, sed non modus tenens se à parte objecti.

Alià Methodo eidem medio termino satisfieri potest: quòd scilicet ita cognoscat Deus infinitum categorematicum, ut non tantum singula illius individua cognoscat, dicendo; Nul- lum est individuum, quod ex hoc infinito non cognoscam, sed etiam attingit totam determi- nando collectionem dicendoq;. Hæc est tota collectio infiniti categorematici: Supposito, quòd notitia infiniti categorematici, non sit no- titia Entis rationis. Jam autem infinitum syncategorematicum, ita noscit, ut singula ejus indi- vidua attingat; sed non determinando: Hæc est tota collectio infiniti syncategorematici; quia quod ex vi essentiae suæ, non determinari, sed semper ulterius & ulterius procedere natum est, illud non potest determinari; ut dicatur, hæc est tota collectio infiniti syncategorematici.

INSTABIS secundò. De iis, quæ singula distri- butivè accepta cognoscit Deus, in infinito syn- categorematico, potest Deus dicere; nihil est plus in infinito syncategorematico, nisi hæc quæ cognosco. E. potest dicere, etià illud aliud. Hæc est tota collectio infiniti syncategorematici.

RESPONDETUR. Negatur Conseq. Ratio: quia prioris illius propositionis sensus est; nulla est pars incognita à Deo; per hanc autem non de- struitur potentialitas infiniti, seu esse in infi- nitum, si autem verum esset consequens, destrue- retur jam potentialitas & processus in infinitum.

INSTABIS tertio. Infinitum syncategoremati- cum est, quod est partim actu, partim potentiâ, in mente autem Dei, est tantum actu.

RESPONDETUR. Quòd in mente Dei, quoad exclusionem potentialitatis ad cognosci sit tan- tum actu, sed non quoad exclusionem poten- tialitatis in objecto, seu quoad esse, semper in infinitum.

OBJICIUNTUR secundò quædam Dialectica.

PRIMUM. Falsa est hæc particularis, aliquas infiniti Syncategorematici partes non videt Deus. Ergo vera est hæc; omnes videt: sunt e- nim hæc propositiones contradictoriæ.

RESPONDETUR distinguendo. Ergo omnes vi- det omnitate excludente potentialitatem ad cognosci: Conced: omnitate excludente in ob- jecto potentialitatem ad esse ultra, ad esse in infinitum. Neg: Et licet quando falsa est contra- dictoria, sine distinctione: debet esse altera ve- ra sine distinctione: id tamen tunc fit, quando in altera non manet ambiguitas mutæ suppo- sitionis, quòd hic contingit; nam in particulari, sensus tantum erat, quamcunque distributivè

agnosci, quamvis semper procedatur in infini- tum, & tamen hunc processum in infinitum, vi- detur ly: Omnes, tollere.

SECUNDUM. Nulla pars datur, quam Deus non cognoscat. Ergo omnem partem cogno- scit; sunt enim hæc propositiones æquipollentes.

RESPONDETUR; quòd omnem partem cog- noscat, omnitate excludente potentialitatem ad cognosci; sed non omnitate excludente po- tentialitatem ad esse in infinitum.

TERTIUM. Cognoscit Deus omnes partes di- stributivè. Ergo & omnes collectivè: quia pro præsentia, à distributivo ad collectivum tenet consequentia.

RESPONDETUR à distributivo ad collectivum tenere consequentiam, quando etiam in colle- ctivo non latet ambiguitas, latet autem in præ- senti; quia si sensus sit hujus partis, omnes colle- ctivè partes cognoscuntur, omnitate tenente se ad exclusionem potentialitatis ad cognosci, ve- ra est; si autem sit res de omnitate excludente potentialitatem ad esse in infinitum, falsa erit, nec in hoc sensu, processit altera propositio.

OBJICITUR tertio. Multitudo v. g. quam Deus cognoscit possibilem hominum, non est actu finita. Ergo est actu infinita. Ergo infinita categorematicè.

RESPONDETUR. Multitudinem possibilem, non esse actu finitam simpliciter, esse tamen a- ctu finitam in infinitum, seu eam esse in poten- tia ad ultra; sed inde non sequitur, illam jam esse actu infinitam. Deinde finito actu, non op- ponitur contradictoriè infinitum actu, sed con- trariè, contradictoriè autem opponitur non finitum actu, jam autem etiam infinito syncategorematico, convenit esse non finitum actu.

INSTABIS primò. Si per possibile, vel im- possibile daretur infinitum categorematicum, æquè non esset exhaustibile, ac infinitum syncategorematicum; & ex altera parte, infinitum syncategorematicum, tam est infinitum actu quoad cognosci; quam categorematicum est actu, quoad esse.

RESPONDETUR. Primam partem esse falsam, quia infinitum categorematicum si daretur, ef- fet exhaustibile per mensuras infinitas; infini- tum autem syncategorematicum non est ex- haustibile, etiam per mensuras infinitas; quia non determinat sibi certam infinitatem, infini- tum syncategorematicum, sed solum semper est ultra, & ultra, semperq; est in infinitum: licet etiam hoc verum esset de infinito categorema- tico, si omnem possibilem, in illo genere, perfe- ctionem importaret. Quando autem compa- ratur inter se actualitas, utriusque infiniti, nulla infiniti syncategorematico concedenda actua- litas, nisi excludens potentialitatem ad cognosci, sed non admittenda actualitas, excludens potentialitatem ad esse ultra, ad esse in infi- nitum.

INSTABIS secundò. Accipiamus totum infinitum syncategorematicum, vel illud dicit aliquid ultra se, vel non dicit? Si non dicit, Ergo & in mente Dei non dicit. Ergo in mente Dei est determinatum; Si dicit? Ergo aliquid est, quod ultra se est.

RESPONDETUR. Infinitum quidem syncategorematicum, non dicit aliquid ultra se; dicit tamen esse, ultra quamlibet finitudinem, unde etiam in mente Dei, non dicit aliquid ultra se; dicit tamen, ut sit semper ultra; ad eum modum, quo ipsum ultra, non dicit ultra, quod sit ultra, dicit tamen esse ultra, adeoque esse sine ulla determinatione.

INSTABIS tertio. Si infinitum syncategorematicum, à Deo secundum omnes partes, distributive acceptas cognitum, seu prout est in mente Dei à parte rei poneretur, esse infinitum actu. Ergo & in mente Dei, est infinitum actu. Ergo est infinitum categorematicum. Antecedens prob: quia ita positum infinitum, nihil potentialitatis haberet, planè ac nihil potentialitatis habet in mente Dei.

RESPONDETUR. Neg. Antecedens. Sicut enim in mente Dei, est syncategorematicum, ita et si prout est in mente Dei poneretur, syncategorematicum esset; & licet ita positum infinitum, nihil potentialitatis habeat ad nosci, habet tamen potentialitatem objectivam, & respondentem illi notitiæ, inclusamq; in ipso esse; & tamen secundum illud esse, poni deberet; præcipue cum positio rei, debet esse similis sibi cognitæ, non autem cognitioni, cuius solius actualitas supponitur.

ADDO. Posse fieri hæc Quæstionem, & de re, & de voce; de voce erit Quæstio, si ex eo, quia nihil est, quod non cognoscat Deus, in infinito syncategorematico, inferas, dici illud debere categorematicum in notitia, & tunc in re verum dices, licet malè phrasi id exprimas: De re autem erit Quæstio, si in ipso objecto, nullam potentialitatem agnoscas, relucens in illa notitia, quamvis tenentem se, non nisi à parte objecti, negamus enim illam potentiam non relucere in illo objecto.

DE ALIIS PROPRIETATIBUS CORPORIS.

AGemus imprimis de Motu, & eius Termino, seu Vbi, tum de Duratione. Et licet hæc proprietates, non sint proprie soli, conveniunt tamen etiam corpori.

DISPUTATIO XII. De Motu.

PRIMO quidem agemus de Motu in communi: postea de eodem in particulari; ac denique de inceptione & desitione motus.

QUÆRES PRIMò. *Quid sit motus in communi?*

RESPONDET Aristoteles 3. Phys. textu 6. & 11. *Motum esse actum entis in potentia, prout in potentia.* Dicitur *actus*, sumendo ly *actus*, non pro solo actu perfecto, qui convenit formis, ad quas datur motus, suntq; ipse terminus motus; sed sumitur ly *Actus*, pro solo actu imperfecto, & medio ad terminum, qualis motus est calefactio ad calorem: ne autem æquè latè pateat definitum ac definitivum genus, debet ly *actus* sumi, prout est quid commune, ad actum perfectum, & imperfectum; ut ita ly *actus* latius pateat, præ ipso motu. Dicitur *actus entis*, ly *ens* sumendo, non transcendentaliter, sed participaliter; id est existentis subiecti. Cæterum hæc prioritas existentiae, sufficet ut sit prioritas, non temporis, sed

naturæ, & sic si sol ab æterno profudisset lumen, ille fuisset motus, licet subiectum non antecessisset tempore, sed naturà. Dicitur *entis in potentia prout in potentia*, ut significetur, quod adveniat enti, in pura potentia ad terminum habendum, existentis; & formæ accessu, jam est in actu terminus, non verò in potentia prout potentia ad illam formam. Inferes, si Cæli, quamvis ab æterno moverentur, motui illorum conveniret hæc definitio, quia sufficit, ut diximus, prioritas naturæ: & quia fuissent, & nunc sunt in potentia, respectu illius distantiae, quàm ratione partium successive motarum acquirit cælum. Convenit item motibus violentis: quia ly in potentia, sumitur pro sola capacitate connotante negatione actus, sive illa sit capacitas, pro forma appetita, tanquam bono subiecti, sive sit illa capacitas innaturalis. Et quia ratione eorū, quæ jam acquiruntur per motum, non est actus entis in potentia, prout in potentia, sed actus entis in actu.